

1. מדבר באפלי יתקין מקטב ושור צדקיים: תהלים צ"ו

לענין רש"י פלשד"ן [פלייש"ן]. שיתוק. קרפ"ף [קפרי"ן]. שח-צ"ף. שונדב"ד [שודבי"ד]. חזרר [אל"ן]. מורש"ן [פריש"ן]. שוב"ד [שודבי"ד]. חזרר [אל"ן].

האי מאן דמפני אנדא (א) דיקלא: אי מיקטל קטיל. אס נקצך האילן נהרג האיש ואס נעקר האילן האיש מת: ה"ג הני מילי היכא דלא מנה כרעיה עילויס כו': (ב) האי מאן דמפני אנדא דיקלא אהדא ליה רוח פלגא. פלשד"ן בלע"ז: לרדא. כחב חלי הראש: חמשה טוילי הוו. שרות רעה שורה תמתיס: טולא דננדא. שם האילן: טולא דננדא. ללף קרפ"ף בלע"ז: זרדא. שונדב"ד: טולא דננדא. ספינה: טולא דערנכא. כל אילן ערבה: דקסא סילויס. ע"ז: דני פרחא רוחי. כך הוא שמש: דני זרדא. שדים שמן: דני איגרי. המזויין בגגות רשפי שמש: ונפקא מינה. לכמוז קמיעא בשם אילן (א) כגון אס הזק תחת זי פרחא יתמוז לו קמיעא בשם רוחי: למאי נפקא מינה לגווי' נה. לזרות מפניה לפי שאין לה עינים ואינה רודפתו: גוייה. זרמ מפניה: כי אולא נפקא אדיקלא. כשהלכה אחריו נתקלה ונפלה על עיקר האילן: ה"ג פקעה היא וזווח דיקלא. יבש הדקל: זר קשא. שומר העיר: ה"ג סודריה דמר דומה כי זורכא מרצן: בדיקוה למר לא יודע ליה לממר ברין. שאינו יודע לנכך על הסודר ברין עוטר ישראל: זר קשא. קף הקדישה: וסדר כנדא דמכמא. מתגלגל בתוך כד של כומח: ומשפחה בטולא דחנכא. חבז שמיחס יהושע זו לישראל את הארץ: דלא חבז גרמדיה. שלא גדל אמה: ארנונא. עירון: אדמטנא כרעיה. בעוד שרגליו לחיס ממני הרחילה: סלא צביסא. המולה פמו צאור בתוך סל אחד: סלא לסילסיה. לקלו ופת דמוכו: נישווא. פירוש: איסרא דמווני. מלאך הממונה לזמן מוונות: נקוד שמי. לשון נקודו כמו מנקד חליו לפיכך אינו רואה שיהו פרויס נשליס לדרס כרגל: איסרא דעניווא נבל שמי. (א) ושמנא נכנס לבית שהו רואה שאינו נוהגים מנהג נקיות צפת: לצרוקסי. כליון עיניס: מפחד. ואינו יודע למה: דמסוכר

ואז"ל רב פפא מימיניה. מלדד אלנדוי הוה דלמר צפרק הממונה (יומא ד' ט.) המהלך לימין רבו הרי זה צור: תל"א בביתא קשי לעניווא. מכלן קשה לש"י דפירש צפרק קמא דחגיגה (דף ה.) היינו דלמרי אינשי זוי לתלימא שמיחא לעללא לא שמי ופי' לתלימא לקנות פת לצורך היום שמולין כסל ואין דרך לתלותו כסל דהא אמרין הכא דקשי לעניווא ור"ת מפרש שם לתלימא כשדוקקן אוחו לפרוע מונא לזוין אבל לקנות מצוה לאכול אינו מונא לזוין: ז"ה

ההגות הב"ח (א) נבי ומית ודב"ג דלא: (ב) שם מאן דפריק ובי' ובאן דשמי ובי' ובאן דסיס ממי אדמטנא עמיח: (ג) רש"י דיה היל מאן ובי' דיקלא דקל (קלף) [קצרון] הסי': (ד) ד"ה היל מאן ודי' זרדא זיל קודס דיה א' מיקטל: (ה) ד"ה איסרא דעניווא נבל שמי נכנס לבית שדואה לזיל ותיבת שמיחא נמחק: (ו) רש"י ד"ה איסרא ובי' לנכך ואינו נכנס בבית ובי' מנהג ברין צפת:

ההגות הגר"א [א] נבי טולא זרדא טולא דננדא ללף כר כלי' (וכו) מיושב מ"ש בהגות הגר"א ופי' כ"א במונות תתווי: [ב] שם פרחא. נמחק:

מוסף רש"י זרדא. אילן ששנו זרדא, שלד"ר בלע"ז (קדושין טו.) בר קשא. ממונה למלך (שבת ק"י): א' מושל העיר (רש"י ב"ב ק"י). שררא. פירור אולגן (חולין קסג). איסרא דעניווא. שר עלו (ע"ז ט"א) סלא דעניווא. נבל שמיחא. וכל קרי ליה זרדא מקום מילא (שבת ט"ב).

מוסף תוספות א. כלומר כשהדוחקן אוחו למכור או למשכן ביתו ושדותיו כמו תלויה וביין. מוס' סנהדרין ט: רבינו הנגאל הני תלת מילי יתבי ערבונא במזווא. מאן דסריק יבש. ומאן דשתי טיף טיף, ומאן דסאיס מסאניה. כי רבינא כרעיה היל לחמא. קשי לעניווא. דאכיל תחילי ורא מש"י דיה מפחד לחתין יומין.

רש"ב"ם דמפני אנדא דיקלא. דקל קצין: רוח פלגא. מורש"ן בלע"ז: לרדא. כחב חלי הראש: אי מיקטל קטיל אס נקצך האילן נהרג האיש ואס נעקר האילן האיש מת: ה"ג הני מילי היכא דלא מנה כרעיה עילויס: חמשה טוילי הוו. שרות רעה שורה תמתיס: טולא דננדא. שם האילן: טולא דננדא. ללף קרפ"ף בלע"ז: זרדא. שונדב"ד: טולא דננדא. ספינה: טולא דערנכא. כל אילן ערבה: נופיה. ענפיו: סילויס. ע"ז: דני פרחא רוחי. אוחן שדים דני פרחי שמן רוחי ולקמן מפרש למאי נפקא מינה: דני זרדא שדי. שמן: דני איגרי. המזויין בגגות רשפי שמש: למיכפז קמיעא. בשם אלו כגון אס הזק תחת זי פרחא יתמוז לו קמיעא בשם רוחי: למאי נפקא מינה לגווי' נה. לזרות מפניה לפי שאין לה עינים ואינה רודפתו: גוייה. זרמ מפניה: כי אולא נפקא אדיקלא. כשהלכה אחריו נתקלה ונפלה על עיקר האילן: ה"ג פקעה היא וזווח דיקלא. יבש הדקל: זר קשא. שומר העיר: ה"ג סודריה דמר דומה כי זורכא מרצן: בדיקוה למר לא יודע ליה לממר ברין. שאינו יודע לנכך על הסודר ברין עוטר ישראל: זר קשא. קף הקדישה: וסדר כנדא דמכמא. מתגלגל בתוך כד של כומח: ומשפחה בטולא דחנכא. חבז שמיחס יהושע זו לישראל את הארץ: דלא חבז גרמדיה. שלא גדל אמה: ארנונא. עירון: אדמטנא כרעיה. בעוד שרגליו לחיס ממני הרחילה: סלא צביסא. המולה פמו צאור בתוך סל אחד: סלא לסילסיה. לקלו ופת דמוכו: נישווא. פירוש: איסרא דמווני. מלאך הממונה לזמן מוונות: נקוד שמי. לשון נקודו כמו מנקד חליו לפיכך אינו רואה שיהו פרויס נשליס לדרס כרגל: איסרא דעניווא נבל שמי. (א) ושמנא נכנס לבית שהו רואה שאינו נוהגים מנהג נקיות צפת: לצרוקסי. כליון עיניס: מפחד. ואינו יודע למה: דמסוכר

עין משפט גר מצוה

קוב:

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

מסורת הש"ס

א ונטויע"ע א"ח סי' קד
 טע"ז ד'
 ב זמניי פ"ה מהל' זעומ
 ה'ט"ט'
 כו ג מ"י פ"ה מהלכות
 אכ"ר יב"ה לכה י'
 סגמ לארץ קח טויע"ע
 א"ח סי' קמ טע"ף י'
 וטויע"ע א"ה"ע סמ"ח י'
 טע"ף ה'
 סד ד טויע"ע א"ח"ס סי'
 קמ טע"ף טז'

רשב"ם

שאין כל האלמנטים שוות. אכר תשמיש וממוך שאין תשמישו זה זה נוח לה כשל ראשון תשנה אותו: מלוה וגוף גדול אס מלכה לעשות מלוה וגם תשמך זה: אולכ פירוט ולא שער. הלוה לחצירך על קרקע לאכול פירות צנחיתא צול (שמתנה) לו דבר מועט מן הדמים כמשנתא דסורא (ב"מ דף טו:) והיינו ריוח גדול וגם מלוה היא שיש לו ללוה שכר ריוח שרריך למעות לסמורה: דלא סיגני בלא ק"ט. שזה מנהג דארמאין: וא"ד. על מנהג ארמית ממש משום מעשה דרב פפא שהיתה ארמית אחת חייבת לו מעות ונכנס צניטה לגבות הימנה חנקה את צנה ונתגמו על המטה ושכנסם רב פפא אמרה לו שז על המטה עד שאביא מעותיך וכן עשה כשצאתה אמרה לו המטה את צני וזכר לו מן המדינה: לא סינסוב גורפתא. משום דארמיתן גורפתא עד עשרה דרי: מצי ארמאה צאפיה (סנהדרין נד.): מנין ששטן מרקד. ללו דווקא אלא משוגע כדמפרש לקמן: וזימני ניסן. שהלמתיס עולין וגם לבו ונוגת: ריש סורא צדיקולא. רבותא היא אפילו צעניו שאינו השור בןן שהוא אולכ צו וטרוד צאלימו: שדי דגא. פן יעלה אחריו: גינא דסורא. למש על השור של ינגחו כן פירש רבינו. ונראה צעניו שאינו למש אלא גערה שגוער צו בלשון הזה להצריחו מעליו או כדי שיעשה מלאכה וכן כולן: גינא. גערה: גינא דארפתא. כדי למשכה (דף ה.) ארצה לללא וארצה ללללל: חמימי שדא עליה. אס רגיל לשפוך מיס חמין יומר מדלי על צערו: מאן דמחור לנצוסי. ולגיש להו מקמי שמה יומי דאכמי לא מטו שמה יומי שפיסן סהו כניס הדרי ואיכא זהו חיותא וקשין לדבר אחר לרעת: כהכרא. חמוסן: דחד הו צעל דינק וסרי. לסדרו עלך וימלקו בין שלשמן וממוך שגאה שחלקת עמהן יעשו עלך קניניא זו לחצוה ממך: אל טעמוד על המקת. לסמור והמוכר יכראל הוא ואין לך דמיס לקנות המקת ונמלא מפסידו חנס שלא יקטנו אחר נמאחר שאתה מהפך צו: צנה דאורייתא. קודס שהחמירו על עמנן לישב שצעה קייס ואפילו רואות כל שצעה טוצלות צילי שמונה ומשמעות ואל מזוקק צאותו היללה הואיל והיוס ראתה והחוק מעין פתוח דילמא שפעה זיבה צשעת תשמיש: שמה ספסת. ותחמיה חלל מלא מיס: אבי ולפי שגדלו רכס צר נחמני קרוי כן: גייתא

שאין כל האלמנטים שוות. אכר תשמיש. שלא יהא תשמיש זה טוב לה כראשון ומולול צו: מלוה וגוף גדול אס תרלה לעשות מלוה וגם תשמך זה שיגדל ממנוך: אולכ פירוט ולא שער. הלוה לחצירך על קרקע לאכול פירות צנחיתא צול שמתנה לו דבר מועט מן הדמים והיינו ריוח מועט מן הדמים ולסמורה: דלא סיגני בלא ק"ט. שזה מנהג הארמאין: איכא דארמית. אל תשב צניטה ארמית ממש משום מעשה דרב פפא שהיתה ארמית אחת חייבת לו מעות ונכנס צניטה לגבות הימנה חנקה את צנה ונתגמו על המטה ושכנסם רב פפא אמרה לו שז על המטה עד שאביא מעותיך וכן עשה כשצאתה אמרה לו המטה את צני וזכר לו מן המדינה: לא סינסוב גורפתא. משום דארמיתן גורפתא עד עשרה דרי: מצי ארמאה צאפיה (סנהדרין נד.): מנין ששטן מרקד. ללו דווקא אלא משוגע כדמפרש לקמן: וזימני ניסן. שהלמתיס עולין וגם לבו ונוגת: ריש סורא צדיקולא. רבותא היא אפילו צעניו שאינו השור בןן שהוא אולכ צו וטרוד צאלימו: שדי דגא. פן יעלה אחריו: גינא דסורא. למש על השור של ינגחו כן פירש רבינו. ונראה צעניו שאינו למש אלא גערה שגוער צו בלשון הזה להצריחו מעליו או כדי שיעשה מלאכה וכן כולן: גינא. גערה: גינא דארפתא. כדי למשכה (דף ה.) ארצה לללא וארצה ללללל: חמימי שדא עליה. אס רגיל לשפוך מיס חמין יומר מדלי על צערו: מאן דמחור לנצוסי. ולגיש להו מקמי שמה יומי דאכמי לא מטו שמה יומי שפיסן סהו כניס הדרי ואיכא זהו חיותא וקשין לדבר אחר לרעת: כהכרא. חמוסן: דחד הו צעל דינק וסרי. לסדרו עלך וימלקו בין שלשמן וממוך שגאה שחלקת עמהן יעשו עלך קניניא זו לחצוה ממך: אל טעמוד על המקת. לסמור והמוכר יכראל הוא ואין לך דמיס לקנות המקת ונמלא מפסידו חנס שלא יקטנו אחר נמאחר שאתה מהפך צו: צנה דאורייתא. קודס שהחמירו על עמנן לישב שצעה קייס ואפילו רואות כל שצעה טוצלות צילי שמונה ומשמעות ואל מזוקק צאותו היללה הואיל והיוס ראתה והחוק מעין פתוח דילמא שפעה זיבה צשעת תשמיש: שמה ספסת. ותחמיה חלל מלא מיס: אבי ולפי שגדלו רכס צר נחמני קרוי כן: גייתא

שאין כל האלמנטים שוות. אכר תשמיש. שלא יהא תשמיש זה טוב לה כראשון ומולול צו: מלוה וגוף גדול אס תרלה לעשות מלוה וגם תשמך זה שיגדל ממנוך: אולכ פירוט ולא שער. הלוה לחצירך על קרקע לאכול פירות צנחיתא צול שמתנה לו דבר מועט מן הדמים והיינו ריוח מועט מן הדמים ולסמורה: דלא סיגני בלא ק"ט. שזה מנהג הארמאין: איכא דארמית. אל תשב צניטה ארמית ממש משום מעשה דרב פפא שהיתה ארמית אחת חייבת לו מעות ונכנס צניטה לגבות הימנה חנקה את צנה ונתגמו על המטה ושכנסם רב פפא אמרה לו שז על המטה עד שאביא מעותיך וכן עשה כשצאתה אמרה לו המטה את צני וזכר לו מן המדינה: לא סינסוב גורפתא. משום דארמיתן גורפתא עד עשרה דרי: מצי ארמאה צאפיה (סנהדרין נד.): מנין ששטן מרקד. ללו דווקא אלא משוגע כדמפרש לקמן: וזימני ניסן. שהלמתיס עולין וגם לבו ונוגת: ריש סורא צדיקולא. רבותא היא אפילו צעניו שאינו השור בןן שהוא אולכ צו וטרוד צאלימו: שדי דגא. פן יעלה אחריו: גינא דסורא. למש על השור של ינגחו כן פירש רבינו. ונראה צעניו שאינו למש אלא גערה שגוער צו בלשון הזה להצריחו מעליו או כדי שיעשה מלאכה וכן כולן: גינא. גערה: גינא דארפתא. כדי למשכה (דף ה.) ארצה לללא וארצה ללללל: חמימי שדא עליה. אס רגיל לשפוך מיס חמין יומר מדלי על צערו: מאן דמחור לנצוסי. ולגיש להו מקמי שמה יומי דאכמי לא מטו שמה יומי שפיסן סהו כניס הדרי ואיכא זהו חיותא וקשין לדבר אחר לרעת: כהכרא. חמוסן: דחד הו צעל דינק וסרי. לסדרו עלך וימלקו בין שלשמן וממוך שגאה שחלקת עמהן יעשו עלך קניניא זו לחצוה ממך: אל טעמוד על המקת. לסמור והמוכר יכראל הוא ואין לך דמיס לקנות המקת ונמלא מפסידו חנס שלא יקטנו אחר נמאחר שאתה מהפך צו: צנה דאורייתא. קודס שהחמירו על עמנן לישב שצעה קייס ואפילו רואות כל שצעה טוצלות צילי שמונה ומשמעות ואל מזוקק צאותו היללה הואיל והיוס ראתה והחוק מעין פתוח דילמא שפעה זיבה צשעת תשמיש: שמה ספסת. ותחמיה חלל מלא מיס: אבי ולפי שגדלו רכס צר נחמני קרוי כן: גייתא

שאין כל האלמנטים שוות. אכר תשמיש. שלא יהא תשמיש זה טוב לה כראשון ומולול צו: מלוה וגוף גדול אס תרלה לעשות מלוה וגם תשמך זה שיגדל ממנוך: אולכ פירוט ולא שער. הלוה לחצירך על קרקע לאכול פירות צנחיתא צול שמתנה לו דבר מועט מן הדמים והיינו ריוח מועט מן הדמים ולסמורה: דלא סיגני בלא ק"ט. שזה מנהג הארמאין: איכא דארמית. אל תשב צניטה ארמית ממש משום מעשה דרב פפא שהיתה ארמית אחת חייבת לו מעות ונכנס צניטה לגבות הימנה חנקה את צנה ונתגמו על המטה ושכנסם רב פפא אמרה לו שז על המטה עד שאביא מעותיך וכן עשה כשצאתה אמרה לו המטה את צני וזכר לו מן המדינה: לא סינסוב גורפתא. משום דארמיתן גורפתא עד עשרה דרי: מצי ארמאה צאפיה (סנהדרין נד.): מנין ששטן מרקד. ללו דווקא אלא משוגע כדמפרש לקמן: וזימני ניסן. שהלמתיס עולין וגם לבו ונוגת: ריש סורא צדיקולא. רבותא היא אפילו צעניו שאינו השור בןן שהוא אולכ צו וטרוד צאלימו: שדי דגא. פן יעלה אחריו: גינא דסורא. למש על השור של ינגחו כן פירש רבינו. ונראה צעניו שאינו למש אלא גערה שגוער צו בלשון הזה להצריחו מעליו או כדי שיעשה מלאכה וכן כולן: גינא. גערה: גינא דארפתא. כדי למשכה (דף ה.) ארצה לללא וארצה ללללל: חמימי שדא עליה. אס רגיל לשפוך מיס חמין יומר מדלי על צערו: מאן דמחור לנצוסי. ולגיש להו מקמי שמה יומי דאכמי לא מטו שמה יומי שפיסן סהו כניס הדרי ואיכא זהו חיותא וקשין לדבר אחר לרעת: כהכרא. חמוסן: דחד הו צעל דינק וסרי. לסדרו עלך וימלקו בין שלשמן וממוך שגאה שחלקת עמהן יעשו עלך קניניא זו לחצוה ממך: אל טעמוד על המקת. לסמור והמוכר יכראל הוא ואין לך דמיס לקנות המקת ונמלא מפסידו חנס שלא יקטנו אחר נמאחר שאתה מהפך צו: צנה דאורייתא. קודס שהחמירו על עמנן לישב שצעה קייס ואפילו רואות כל שצעה טוצלות צילי שמונה ומשמעות ואל מזוקק צאותו היללה הואיל והיוס ראתה והחוק מעין פתוח דילמא שפעה זיבה צשעת תשמיש: שמה ספסת. ותחמיה חלל מלא מיס: אבי ולפי שגדלו רכס צר נחמני קרוי כן: גייתא

שאין כל האלמנטים שוות. אכר תשמיש. שלא יהא תשמיש זה טוב לה כראשון ומולול צו: מלוה וגוף גדול אס תרלה לעשות מלוה וגם תשמך זה שיגדל ממנוך: אולכ פירוט ולא שער. הלוה לחצירך על קרקע לאכול פירות צנחיתא צול שמתנה לו דבר מועט מן הדמים והיינו ריוח מועט מן הדמים ולסמורה: דלא סיגני בלא ק"ט. שזה מנהג הארמאין: איכא דארמית. אל תשב צניטה ארמית ממש משום מעשה דרב פפא שהיתה ארמית אחת חייבת לו מעות ונכנס צניטה לגבות הימנה חנקה את צנה ונתגמו על המטה ושכנסם רב פפא אמרה לו שז על המטה עד שאביא מעותיך וכן עשה כשצאתה אמרה לו המטה את צני וזכר לו מן המדינה: לא סינסוב גורפתא. משום דארמיתן גורפתא עד עשרה דרי: מצי ארמאה צאפיה (סנהדרין נד.): מנין ששטן מרקד. ללו דווקא אלא משוגע כדמפרש לקמן: וזימני ניסן. שהלמתיס עולין וגם לבו ונוגת: ריש סורא צדיקולא. רבותא היא אפילו צעניו שאינו השור בןן שהוא אולכ צו וטרוד צאלימו: שדי דגא. פן יעלה אחריו: גינא דסורא. למש על השור של ינגחו כן פירש רבינו. ונראה צעניו שאינו למש אלא גערה שגוער צו בלשון הזה להצריחו מעליו או כדי שיעשה מלאכה וכן כולן: גינא. גערה: גינא דארפתא. כדי למשכה (דף ה.) ארצה לללא וארצה ללללל: חמימי שדא עליה. אס רגיל לשפוך מיס חמין יומר מדלי על צערו: מאן דמחור לנצוסי. ולגיש להו מקמי שמה יומי דאכמי לא מטו שמה יומי שפיסן סהו כניס הדרי ואיכא זהו חיותא וקשין לדבר אחר לרעת: כהכרא. חמוסן: דחד הו צעל דינק וסרי. לסדרו עלך וימלקו בין שלשמן וממוך שגאה שחלקת עמהן יעשו עלך קניניא זו לחצוה ממך: אל טעמוד על המקת. לסמור והמוכר יכראל הוא ואין לך דמיס לקנות המקת ונמלא מפסידו חנס שלא יקטנו אחר נמאחר שאתה מהפך צו: צנה דאורייתא. קודס שהחמירו על עמנן לישב שצעה קייס ואפילו רואות כל שצעה טוצלות צילי שמונה ומשמעות ואל מזוקק צאותו היללה הואיל והיוס ראתה והחוק מעין פתוח דילמא שפעה זיבה צשעת תשמיש: שמה ספסת. ותחמיה חלל מלא מיס: אבי ולפי שגדלו רכס צר נחמני קרוי כן: גייתא

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה בודא. גיב ולכן מלא הוא המדבר בקוש ובחוקה והמקרה דרך הוא הלשן להחמיס פי ברקיע עין רש"י צ"ח פ"ו ברקיע דף מ"א ט"ז:

מוכר רש"י

ב"א ק"ש. שמה ממוך דומה למעט ארמית (ברכות ה.). ארמאית ממש. על מנת ארמית (ט"ו). וימרוש מעשה דרב פפא. אחרת לו שז על המטה והיה צנה מת מעל עליה והיה רואה להעל עליו ולומר ששכר עליו והיו (ט"ו). משור תם. שלא נמא חס (ברכות נד.). משור מועד. שגמ ג' פסמיס (ט"ו). ברדיקולא. סל שמוין צו תמן צלאשו ואול (ט"ו). ושדי דרגא מתורק. ללו דוקא. אלא ללומר הוה ממנו הרנה (ט"ו).

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

ק"ג.

עין משפט גד מצוה

סח א מיי"י מהלכות
ממנות עינים הלכה
זי טור שיע"י יו"ד סקנ
גכ עיני"י 6:
ב (טור אר"ח סי' לטן):

רבינו הנגאל

אמר ליה רב לרב כהנא
הפוך נבלה ולא תהפוך
המילי. נטרש נבלה ושקול
אגרא. ולא תימא אנא גברא
רבא ויולא בי מילתא.
סקת לאגרא שירותך
בהך. כלומר כבר עתה
היה עמך. קרי ברוחא
במחא. ונדומין לך קרי
בשדה. אל תחולד בו אל
הביאור בידך. אמר ליה רב
לתייא בריה לא תשהה
סמא. דמתנה גופך בהאי.
ולא תשרי באגרא. כי
הפעלות במחישות הוה.
ואל תעקר כבא מפני הוה.
פי' כבא הכמש (שבת)
והוא אלגורם בלשון
ישמעאל ודכוכיב ובטלו
ההוהות כי (מי' זעטו,
כלומר, אם יכאב לך אל
התקרוה שבא תבחס
עיניך. ואל תקיי בחריא ולא
בארפאה. שמא יפגעו בך.
ובי לאבא נגרא. אמר ליה
רב לכובר בריה. נחויך בן
שבמנה ולא אסתייע
מילתא. תא אגמך מילי
דעלפא. אודלא דארוחא,
פי' בעורני אבך הדרך על
רגליך קודם שתרפא,
וביך וכן כל מילי זבין
ואחרות וכו'. שלשה
דברים צוה ר' הירשע. אל
תרבה בגנות משום מעשה
שחיה. מעשה דרודי שעה
על הגג ורחא בת שבע
ורשלו ולקחה. ובתך בגרה
שרוד עבדך וכן לה. היו
וזיר באשתך מחתנה
ראשון. או בעירה או
במקו. א"ר יצחק שלשה
מנחלי העה"ה הדר
בארץ ישראל והנגדל בנו
לתלמוד תורה והמשיך יין
מן הקידוש כדי לתביל
עליו. שלשה הקב"ה מכריז
עליו. על ריוק הדר בכרך.
כגון ר' הירשעיא ורי טינא
דהווי יחבי בשוק של זונות
ולא מדלי עיניהו ומסחלי
הכי. וכר משתבעי אמרי
בחי רבנן קדישי
אירעא. ועל העשירי המעשר
פירוהו בצענה. ועל עני
המחזיר אבדיה לבעלה. רב
ספרא ור' יוחנן בכרך הוה
כו'.

גוייפא. כשהולכין במצואות שצילי כרמיס וסוסיהן משתמטין מכאן
וצורחין ציישוב אמו ודברי להו: **שראשה אסיא**. רופא ואמרי לה
ת"ח ותרוייהו חד טעמא: **סוסיא**. משום דהוא נטירותא בקרמא
מאדיבס ומגנניס: **ולא סיפסא פרי**. נשים שמא תמיעננה עלך
רעה: **נסיב סלמ**. שאס תמיעננה
השלישית מגלה לך: **פשוט נצילתא**.
הפסט עורה: **סלקס לאגרא שירוסך**
בחדך. כשתלך לדרך אפי' קרובה לא
ומונותיך עמך: **מאה קרי בוזוא סוסי**
כנפך לסו. אפילו המונות בזול
אעפ"כ הוליאס עמך: **לא פסאי סמא**.
לא תלמד לשמות קמים מפני שמקבע
להון ווסת יהא לך שאלך ותפוד
מעוט. ל"א לא תהא רגיל לשמות
קממיס כדלמך (לעיל מנ): **ס' (כולו)**
שקיינך דמעלי להאי קשה להאי: **לא**
פשוור ניגרא. פסיעה גסה שנוטלת
מאור עיניס: **לא סעקר כלא**. שן
ממש משום חולי: **דמלנטייהו אחורי**
אודיניהו קיימי. כלומר עתדין לגדל
ותגדל אימתן וינקמו ממך: **אדהלא**
על כרעך זינך זבין. צדוד שהחול
על רגליך כשצאת מן הדרך מכור מה
שהצאת כדי שתחזור ותקנה ותציל:
שרי יוסך ופסה שקד. כלומר תקבל
תחלת המעות ותנס כמיסך ואח"כ
פתח השק ותן המצוה ללוקחים:
קבא מארעא ולא כורא מאגרא. כלומר
טוב לייך למקוס קרוב ולהשתכר
מעט מלהשתכר הרבה ממדינת היס:
סמרי נתלונן לני סודנא רהוט. אס
יש לך תמריס בצאמו כלי שנוטלים זו
תמריס רוח מיד לצית עושה שר
לעשות מהן שר שאס ממתין מאכלס
צין כך זבין כך ותפסיד: **מאי סודנא**.
למה נקרא שס השכר סודנא: **סוד**
נאה. עשה טובה שהרי מתעשרין
הימנה: **וגמילוס חסדיס**. יכול לתת
מתנה לעניים ולעשות דקה וחסד:
כל אגב גצייא צעיא. כל דבר שצריך
לכתוב שטר עליו כגון מלוה ואמנה
צעיא צעיא כלומר עדיין עומד הוא
לגבות ויש לו טורח זו: **מעוט רעוט**. דפרע להו נהלייהו זוזא זוזא: **לא צאחרונה**. שאס תנוס תכנס לצינך צלאשונה: **אל פרנה גנווט**. כלומר אל תהא רגיל לעשות בית צפרהסיא במקוס מגולה: **משום מעשה שפיה**. צדוד ונת צעע': **משום ממון**. שמצוה לו ממונך: **רווק**. פנוי:
תני

א) ג'יל אילן, ב) צ"ב קי.
ג) ע"ש, ד) לעיל ק"ב. שבת
ק"ח. ע"ש, ד) (לעיל ק"ב).
ה) נלמא בעינין, ו) מ"א
גנוות, ז) ופי' ביהוס
רשבי' דרב מ' ד"ה צ"ב
המנו וע"ש א"ל, ח) כל
מילי, ט) וברכת מנ:
י) (ש"ב י"א), כ) ובצ"ב
ק". מפ' ר"ת בע"א ע"ש
במ' ד"ה ואלן, ל) וד"ה
אמר, מ) (לעיל ק"ה):
נ) ופי' מהש"א שחידושי
הבבלי.

הנהרות הב"ח

(ה) ג'י' משום ממון ודאי:

גליון הש"ס

גמ' דריש מתא אביאי. ע"י
מוס' צ"ב דף ק'. ד"ה ולא
תמא:

מוסף רש"י

ושקול אגרא. כלומר
הפסיעה בשוק בשכר
לעון כל ופון כלן מילת
הסס כלל ואל קרימא
ציה ומשנייה אפני מות,
דדקתינ ליה תמנתה שנת
(קרי) במ"ח שס רבכ
על כנור, אלל לעשות
מחלפה להפסיעון פון גנאי
(רשבי"ס ריב ק"י). ולא
לני ותמא כהנא אנא. סון
לני ופסיו ונגלו לי דכר
(שם). אמר רב פפא
אי לא דרמאי שיכרא.
רב פפא מוכר שר היה
כמלמך צפוחי נקן (ב"מ
ס"ה) טרפא דרב פפא
שכר' אל פסיד (ברכות
מ"ח). ועשה שבתך חול
ואל תצטרך לבריית.
לא יעיל על אחיס ככר
שכמתי (שבת קי"ח).

ולא תימא כהנא אנא. פירשתי צאלו עובדין (לעיל דף מט):
אמר רב פפא אי לאו דרמאי שיכרא לא איעתרי. וצטליה אלו
עובדין (שם) קאלמר רב פפא אי לאו דנסיצי כהנא לא
איעתרי י"ל דהא ווא גרמא ליה:

עשה שבתך חול ואל תצטרך
צ"בריות. ווא דלמתינ
צפ"צ דצילה (דף טו): **דנצולת**
שנמות וימיס טויניס אס פומת
פומתינ לו היינו צשלו אס יש לו:
דמשייך מקדושא לאבדלתא.
שמונע שמתימו צצביל
הגדלה ומימה דהא דוקא **ס' קידוש**
לינה קודס לניצוד יוס אלל הגדלה
אינה קודמת **ס' ומפרש מורי הכ"י**
דקידוש יוס קרי כיצוד יוס והכי
אימא צירושלמי פרק שלשה שאלכו
רבי יוסי צשס רבי יעקב צ"ר אלל
אזוהי כיצוד יוס צפ"ה"ג:
שראש

ולא תקנא בחיויא ולא תקנא בארמאה תנו רבנן ג' אין מתקנאין בהן
ואלו הן נכרי קטן ונחש קטן ותלמיד קטן מ"ט דמלכותייהו אחורי אודנייהו
קאי א"ל רב לאיבו בריה מרחי כך בשמעתא ולא מסתייע מילתא תא אגמך
מילי דעלמא אדחלא אכרעך זינך זבין כל מילי זבין ותחרט בר מחתמיא
דובין ולא תחרט שרי כיסך פתח שקך קבא מארעא ולא כורא מאגרא
תמרא בחלווך לבית סודנא רהיט ועד כמה אמר רבא עד תלתא סאה אמר
רב פפא אי לא דרמאי שכרא לא איעתרי א"ר א"ר חסדא אי לא דרמאי
שכרא לא איעתרי מאי סודנא אמר רב חסדא סוד נאה וגמילות חסדים אמר
רב פפא כל אגב גביא בעי כל אשראי ספק אתי ספק לא אתי ודאתי
מעות רעות נינהו ג' דברים א"ר יוחנן משום אנשי ירושלים כשאתה יוצא
למלחמה אל תצא בראשונה אלא תצא באחרונה כדי שתכנס בראשונה
ועשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות **ס' והוי משתדל עם מי שהשעה**
משחקת לו **ס' (א"ר)** שלשה דברים א"ר יהושע בן לוי משום אנשי ירושלים אל
תרבה **ס' בגנות משום מעשה שהיה בתך בגרה שחרר עבדך ותן לה**
ס' והוי זחיר באשתך מחתנה הראשון מ"ט רב חסדא אמר משום ערוה רב כהנא
אמר משום ממון **ס'** הא ווא איתנהו אמר רבי יוחנן שלשה מנחולי העוה"ב אל
הן הדר בא"י והמגדל בנוי לתלמוד תורה והמבדיל על היין במוצאי שבתות
מאי היא דמשייר מקידושא לאבדלתא א"ר יוחנן שלשה מכריז עליהן הקב"ה
בכל יום על רווק הדר בכרך ואינו חוטא ועל עני המחזיר אבדיה
לבעליה ועל עשיר המעשר פירותיו בצינעה רב ספרא רווק הדר בכרך הוה

רשב"ם

גוייפא. כשהולכין במצואות שצילי כרמיס וסוסיהן משתמטין מכאן
וצורחין ציישוב אמו ודברי להו: **שראשה אסיא**. רופא ואמרי לה
ת"ח ותרוייהו חד טעמא: **סוסיא**. משום דהוא נטירותא בקרמא
מאדיבס ומגנניס: **ולא סיפסא פרי**. נשים שמא תמיעננה עלך
רעה: **נסיב סלמ**. שאס תמיעננה
השלישית מגלה לך: **פשוט נצילתא**.
הפסט עורה: **סלקס לאגרא שירוסך**
בחדך. כשתלך לדרך אפי' קרובה לא
ומונותיך עמך: **מאה קרי בוזוא סוסי**
כנפך לסו. אפילו המונות בזול
אעפ"כ הוליאס עמך: **לא פסאי סמא**.
לא תלמד לשמות קמים מפני שמקבע
להון ווסת יהא לך שאלך ותפוד
מעוט. ל"א לא תהא רגיל לשמות
קממיס כדלמך (לעיל מנ): **ס' (כולו)**
שקיינך דמעלי להאי קשה להאי: **לא**
פשוור ניגרא. פסיעה גסה שנוטלת
מאור עיניס: **לא סעקר כלא**. שן
ממש משום חולי: **דמלנטייהו אחורי**
אודיניהו קיימי. כלומר עתדין לגדל
ותגדל אימתן וינקמו ממך: **אדהלא**
על כרעך זינך זבין. צדוד שהחול
על רגליך כשצאת מן הדרך מכור מה
שהצאת כדי שתחזור ותקנה ותציל:
שרי יוסך ופסה שקד. כלומר תקבל
תחלת המעות ותנס כמיסך ואח"כ
פתח השק ותן המצוה ללוקחים:
קבא מארעא ולא כורא מאגרא. כלומר
טוב לייך למקוס קרוב ולהשתכר
מעט מלהשתכר הרבה ממדינת היס:
סמרי נתלונן לני סודנא רהוט. אס
יש לך תמריס בצאמו כלי שנוטלים זו
תמריס רוח מיד לצית עושה שר
לעשות מהן שר שאס ממתין מאכלס
צין כך זבין כך ותפסיד: **מאי סודנא**.
למה נקרא שס השכר סודנא: **סוד**
נאה. עשה טובה שהרי מתעשרין
הימנה: **וגמילוס חסדיס**. יכול לתת
מתנה לעניים ולעשות דקה וחסד:
כל אגב גצייא צעיא. כל דבר שצריך
לכתוב שטר עליו כגון מלוה ואמנה
צעיא צעיא כלומר עדיין עומד הוא
לגבות ויש לו טורח זו: **מעוט רעוט**. דפרע להו נהלייהו זוזא זוזא: **לא צאחרונה**. שאס תנוס תכנס לצינך צלאשונה: **אל פרנה גנווט**. כלומר אל תהא רגיל לעשות בית צפרהסיא במקוס מגולה: **משום מעשה שפיה**. צדוד ונת צעע': **משום ממון**. שמצוה לו ממונך: **רווק**. פנוי:
תני

תני